

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XXXI. évfolyam 2. szám

Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat

2024. február

A tartalomból:

3. Hamvazószerdával kezdődik a húsvéti előkészület

9. Szent Mihály az endrődi templomban

10. Boldog születésnapot! Mácz István 90 éves

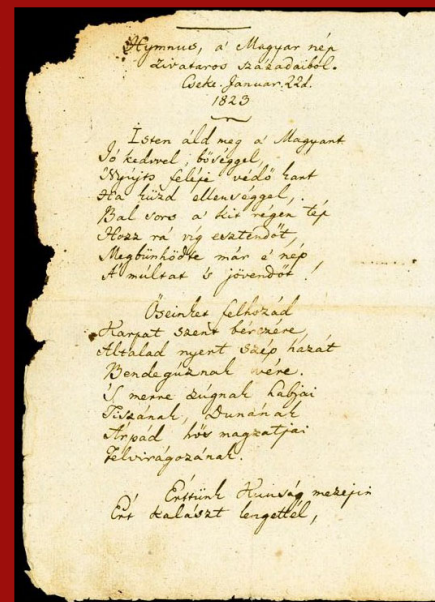
14. Gyoma és Endrőd 1839-ben

„Isten áld meg a Magyarat”

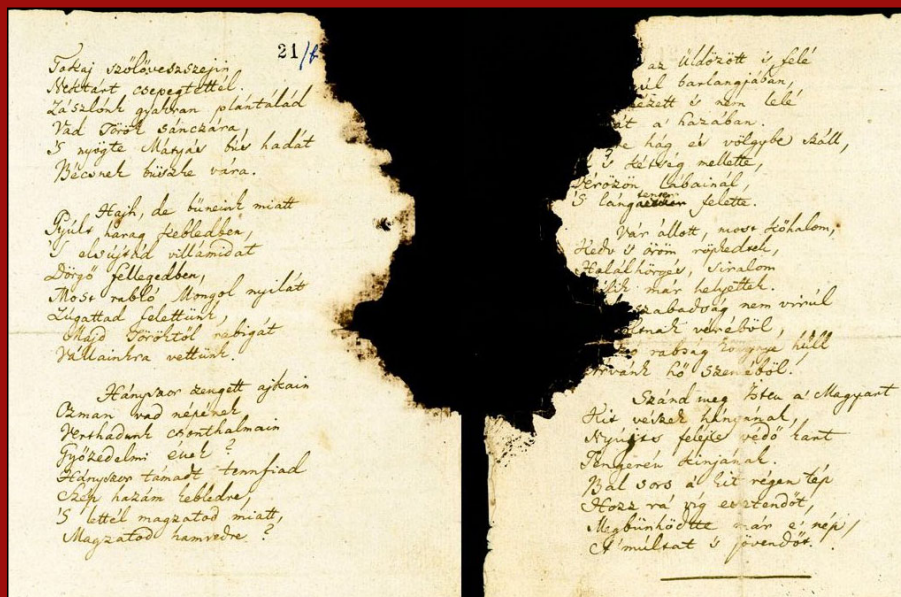
A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepljük meg január 22-én, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le egy nagyobb kéziratcsomag részeként és jelölte meg dátummal Csekén a Himnusz kéziratát.

Az évfordulóval kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredes hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket.

A magyar Országgyűlés 2022. december 7-i ülésnapján 191 igen, 1 nem arányban elfogadta az 55/2022. (XII. 8.) OGY határozatot, amelynek értelmében a Himnusz befejezésének 200. évfordulójára emlékezve – január 22-ét hivatalos állami emléknapként a Magyar Kultúra Napjának nyilvánította. A határozat szövege szerint az „Országgyűlés támogatja és szorgalmazza a Magyar Kultúra Napján kulturális rendezvények szervezését, amelyek megjelenítik Magyarországot gazdag kulturális életét, a magyar kultúra megtartó erejét, valamint

előmozdítják a nemzeti kulturális hagyományok megőrzését”, illetve „[...] hangsúlyozza, hogy Kölcsey Ferenc Himnusz című költeménye a nemzeti összetartozás egyik fontos sarokköve, a több mint ezeréves magyar államiság nemzeti jelképe.”

Önkormányzati

h í r e k

Gyomaendrőd város képviselő-testülete a szokásostól eltérően ülésezett januárban, mivel a hónap utolsó napján (január 31-én, kivételesen szerdai napon) tárgyalta a 2024. évi költségvetés I. fordulóját, valamint szavazott az idei évben kiosztható kitüntetésekéről is. Fontos szempont volt az ülés módosításához, hogy a 2023. december/2024. januárra betervezett igazgatási szünet miatt, legyen elegendő ideje a Hivatalnak az előterjesztések megfelelő előkészítésére.

Az önkormányzat 2024. évi költségvetési rendelet-tervezetének kidolgozása során a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. tv. volt az irányadó, melyet az Országgyűlés 2023. július 7-i ülésnapján fogadott el. Az államháztartásról szóló törvény előírja, hogy a város jegyzője által előkészített költségvetési rendelet-tervezetet, a polgármester február 15-éig nyújtja be a Képviselő-testület felé. Az előző évek gyakorlatának megfelelően, a költségvetés tervezete a koncepció ismertetésével indult, melyben meghatározásra kerültek a kijelölt célok, feladatok, amelyeket a város meg kíván valósítani. A koncepció anyagában a képviselő-testület még 105.150 ezer Ft összegű működési hiányt látott, s ennek megszüntetése mellett találta alkalmasnak a tervezetet az első fordulóra.

Az első forduló megtárgyalása előtt a miniszterek meghozták döntéseiket, amely a kérdéses területeken pozitív irányba mozdította el a költségvetést, mivel az állam által biztosított támogatások és a helyi adóerő is jelentős mértékben megnövekedett.

Bevételek számbavétele
Működési célú bevételek

Megnevezés	2023. évi eredeti előirányzat	2024. évi terv
Állami támogatás	1336204	1584171
Közhatalmi bevételek	535800	583300
Saját működési bevétel	215459	202167
Működési célú pénzeszköz átvétel	757142	582665
Működési célú maradvány	60404	313499
Működési bevétel összesen	2905009	3265802

Felhalmozási célú bevételek

Megnevezés	2023. évi eredeti előirányzat	2024. évi terv
Felhalmozási bevétel	115124	128869
Felhalmozási célú finanszírozási bevétel	1359359	1301781
Felhalmozási bevétel összesen	1474483	1430650

Várható működési kiadások

Megnevezés	2023. évi eredeti előirányzat	2024. évi terv
Működési kiadás	2905009	3265802
személyi juttatás	782695	1052645
munkaadót terhelő járulékok	96437	135068
dologi kiadás	684364	558030
működési célú kiadás, pénzeszköz átadás, ellátottak pénzbeli juttatása	1270454	1380887
működési céltartalék	71059	139172

A Képviselő-testület a második fordulóra alkalmasnak találta az Önkormányzat költségvetés tervezetét.

A községi költségvetésről szóló törvény alapján a Képviselő-testület – a Kormány ajánlásának figyelembevételével - a rendes szabadság kiadására igazgatási szünetet rendelhet el. Az igazgatási szünet elrendelésével kapcsolatos ajánlásokat kormányrendelet szabályozza.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a dolgozók letérheltsége miatt a szabadság kiadása nehézségekbe ütközne, így az igazgatási szünet elrendelésével egyrészt a szabadságok kiadása jelentősen megkönnyíthető, másrészt a hivatal működési költsége is

kismértékben csökkenthető. A Gyomaendrőd Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője elkészítette a nyári és téli igazgatási szünetek tervezetét, melyet a Képviselő-testületnek kell jóváhagyni.

Nyári igazgatási szünet: 2024. július 22. - augusztus 9. napja (Ezen idő alatt az ügyfélfogadás szünetelne, míg a kérdéses időszak második hetében a halaszthatatlan ügyekben, - elsősorban az anyakönyvi ügyintézésnél – ügyeletet tart.

Téli igazgatási szünet: 2024. december 30. és december 31. napjára kerülne elrendelésre.

A Képviselő-testület jóváhagyta az igazgatási szünetről szóló rendelet-tervezetet.

Döntés született a szociális, szolgálati, és költségalapú önkormányzati bérlakások bérleti díjának felülvizsgálata előterjesztés ügyében is.

A Képviselő-testület 2023. márciusi ülésén döntött az önkormányzati bérlakások bérleti díjának emeléséről, melynek mértéke akkor 30% volt. (Előtte 3 éven át a járvány miatt a lakbérek felülvizsgálata elmaradt.) Valamint döntött arról is, hogy a jövőben, - eltérően az eddigi gyakorlattól, - év elején rendszeresen felülvizsgálja a lakások bérleti díját.

A Képviselő-testület meghallgatta a szakbizottságok véleményét, valamint az üzemeltető észrevételeit és meghozta ezek összevetésével javaslatát, mivel az a megállapítás született, hogy a jelenlegi bérleti díjak alacsonyok, így azok nem fedezik a felújítási, állagmegóvási és a javítási költségeket sem.

Az önkormányzati bérlakások bérleti díját különböző mértékben ugyan, de azonos időponttól kívánja megemelni a Képviselő-testület. (2024. június 1. napja)

A három szakbizottság három féle javaslatát megvitatta és egyetértve abban, hogy a szociális- és szolgálati bérlakások bérleti díját kisebb mértékben, (15%), míg a költségalapú bérlakások bérleti díját 25%-ban emeli.

A civil szervezetek támogatását szolgáló alapok önkormányzati rendeletben kerültek meghatározásra. (22/2020. (XI. 26.)

- Sport Alap, Holtág-fejlesztési Alap, Községi, Művelődési és Rendezvény Alap, valamint Polgármesteri Alap.

A pályázati eljárások rendjét egy önálló rendelet szabályozza, amelyben meghatározásra került a képviselő-testület által elfogadott és az évi költségvetésbe beépített kiosztható pénzügy is. A 2024. évi költségvetési koncepcióban az alapokra szánt összeget megemelésére tett javaslatot a Képviselő-testület, amely az elfogadás után a következőképpen módosul:

- Községi, Művelődési és Rendezvény Alap 8.000.000 Ft
- Sport Alap 15.000.000 Ft
- Holtág-fejlesztési Alap 8.000.000 Ft

Az alapok meghatározott összegei a 2024. évi költségvetési rendelettervezet 2. fordulójára kerülnek beépítésre.

A pályázatok beadási határideje: 2024. február 29. 23.59 óra.

A pályázattal kapcsolatos információ kérhető hétfőtől-csütörtökig 8-16 óra között, pénteken 8-13.30 óra között a 06-66/521-602 telefonszámon, valamint a farkasinszki.zita@gyomaendrod.hu e-mail címen.

Elfogadásra került az óvodák nyári nyitvatartásának, az intézményvezetők által benyújtott időpontjai is, mivel az EMMI rendelet 3 § (7) bekezdése értelmében legkésőbb február 15-ig a szülőket tájékoztatni kell erről.

Kft.-k fenntartásában működő óvodák nyári nyitva tartása az alábbiak szerint alakul:

Óvoda	Nyitva tartás szünetel	Az ellátást igénylő gyermekek fogadása
Vásártéri-szivárvány Óvoda	2024. augusztus 5-től augusztus 23-ig (3 hét)	A gyermekek felügyelete intézményen belül megoldott
Selyem úti Gyermekliget Óvoda	2024. augusztus 5-től augusztus 16-ig (2 hét)	A gyermekek felügyelete intézményen belül megoldott
Tulipános óvoda	2024. július 29-től augusztus 23-ig (4 hét)	Vásártéri Óvoda és Selyem úti Óvoda

A Képviselő-testület elfogadta és megszavazta a döntési javaslatban foglaltakat.

Lehóczkiné Timár Irén Alpolgármester

Katolikus oldal

Hamvazószerdával megkezdődik a húsvéti előkészületi idő, a nagyböjt

Hamvazószerdán – idén február 14-én – veszi kezdetét a negyvennapos böjt, melynek során a keresztények húsvétra, Jézus Krisztus föltámaszásának ünnepére készülnek.

A böjt a Szentírásban soha sem öncélú, hanem mindig a bűnbánat, a gyász vagy az Istenhez forduló kérés vagy pedig a nemzeti tragédiákra való emlékezés kíséretjeként jelenik meg. Így történik ez az ószövetségi Szentírásban, amikor a nép Saul halála után hét napig böjtölt (1Sám 31,13), ilyen volt Dávid király bűnbánati böjtje is, de keresztény szempontból

a legfontosabb Mózes személye, aki mielőtt átvette volna a tízparancsolatot mint az Istennek kötött szövetség alapokmányát, negyven napon át böjtölt (Kiv 34,28). A böjtöt illetően az Ószövetségben nem találunk egységes előírásokat, viszont voltak külső jellemzői, úgy mint a bűnbánati öltözék, hamu szórása a fejre vagy épp az ételtől, italtól való tartózkodás. A böjt célja az ember Isten előtti megalázkodásának kifejezésre juttatása volt. Ugyanakkor a próféták különösen is hangsúlyozták azt, hogy a külső, fizikai böjt belső megújulást kell hogy szolgáljon, azaz ennek a felebaráti szeretet cselekedeteiben is meg kell nyilvánulnia (vö. Iz 58,3 kk).

Az Újszövetségben Anna próféta asszony böjttel és imádsággal szolgálta Istenet és várt a megígért Messiásra (Lk 2,37). Lukács evangéliuma szerint Jézus nyilvános működésének kezdetén negyven napra elvonult a pusztába (vö. Lk 4,1 kk), illetve az Ő példája nyomán az első keresztény közösségek számára is alapvető volt a böjt és az imádságos lelkület: ezt teszik az apostolok elküldésekor (vö. ApCsel 13,2–3) és a keresztény elöljárók kiválasztása kapcsán is (vö. ApCsel 14,23). Mindennek az az üzenete, hogy a böjt és az imádság megtisztítja és felemeli a testet és a lelket, így az ember alkalmasabbá válik Isten szavának befogadására, és tudja, hogyan kell helyesen cselekedni.

A negyvennapos böjt a 4. századra vált általánossá a keresztény világban. Mivel a vasárnapot – hiszen e napon az Úr feltámaszását ünnepeljük, tehát örvendezünk – az Egyház nem tekintti böjti napnak, így a 7. század óta szerdai nappal kezdődik a nagyböjt: hamvazószerdától húsvétvasárnapig a böjti napok száma éppen negyvenet tesz ki. A 11. századig olyannyira szigorú volt, hogy késő délutánig semmit sem ettek; húst, tejterméket és tojást pedig a böjti napokon egyáltalán nem fogyasztottak.

Napjainkra az Egyház enyhített a böjti szabályokon, de hamvazószerdára és nagypéntekre szigorú böjtöt ír elő: a 18 és 60 év közötti hívek lehetőleg csak egyszer étkezzenek, és még kétszer vehetnek magukhoz ételmet (hazánkban ez a szabály abban a formában honosodott meg, hogy csak háromszor lehet étkezni-

ük és egyszer jóllakniuk). E két napon és nagyböjt többi péntekén 14 évesnél idősebb tagjait arra kéri az Egyház, hogy a böjti fegyelem részeként ne fogyasszanak húst.

A Görögkatolikus Egyházban hamvazószerda előtti hétfőn megkezdődik a nagyböjti időszak.

Fontos azonban rámutatni arra is, hogy a hústételtől való tartózkodás nem önmagában tekinthető böjti cselekménynek. Egyszerűen a hús fogyasztása az ókori és a középkori

ember számára sokszor ritka, ünnepi alkalomnak számított, vagyis az erről való lemondás az adott kultúrában valóban a bánat és az önmegtagadás alkalmas kifejezőeszközének bizonyult. E gondolatot tovább folytatva, kiegészítve azzal, hogy az ószövetségi gyakorlatban az egyéni bánatnak is számos formája lehetett, kérdésként áll a külső böjt gyakorlata a modern ember előtt, azaz: mi az az érték, szokás az életben, amihez általában ragaszkodom, és az Isten előtti meghajlás jeleként szívesen lemondanék róla? Ez nagyböjtben nemcsak a hústól, hanem a dohányzástól, az édességtől, a szórakozástól, a wellnestől stb. való tartózkodás is lehet, hozzáfűzve azt, hogy nagyobb figyelmet fordítunk embertársaink szükségleteire is.

Jézus tanítása szerint a böjt Isten iránti szenvedély, szeretet és mélyebb önátadás. A lemondásnak önmagában nézve kevés értelme van, célját csak akkor éri el, ha pozitív tartalmat hordoz: a cél nem a kevesebb súly vagy az egészségesebb test, hanem amolyan negyvennapos lelki méregtelenítés, melynek végén Istenhez kerülünk közelebb.

Ferenc pápa minderre így hív meg minket egyik nagyböjti üzenetében: „Böjtölni annyit tesz, mint megváltoztatni magatartásunkat embertársainkkal és a teremtményekkel szemben: attól a kísértéstől, hogy mindent »elnyeljünk«, eljutunk az arra való alkalmassáig, hogy szeretetből szenvedjünk, ami szívünk ürességét tudja betölteni. Imádkozni nem más, mint megtanulni lemondani a bálványimádásról és az egónk önelégültségéről, és beismerni, hogy szükségünk van az Úrra és az ő irgalmára. Az alamizsnázkodás annyit tesz, mint hogy túllépünk azon a balgaságon, hogy csak magunknak élünk, csak magunknak halmozunk fel abban a téveszmében élve, hogy így biztosíthatjuk a jövőt, ami nem is a miénk. Ezekkel az eszközökkel ismét megelhetjük az örömet abban a tervben, amelyet a teremtés Istene a szívünkbe vésett: testvéreinket és az egész világot szeretni és ebben a szeretetben megtalálni a valódi boldogságot.”

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hírei

„Békesség e háznak! És minden lakójának!” – szól a köszöntés vízkereszt táján. 2024. január 10-én, az év első diákmiséjét követően Czank Gábor atya - Jakus Tamás kántor úrral - végigjárta iskolánk tantermeit, tanári szobáját, és **házszentelést** tartottak. A házszentelés hagyománya a 15. századtól kialakult szokás, mely Vízkeresztkor kezdődik. A szertartás során az atya - az újonnan megáldott szenteltvízzel - meghinti a lakásokat, házakat, intézményeket; valamint megáldja a benne lakókat, dolgozókat.

2024. január 22-én iskolánkban is megemlékeztünk a **magyar kultúra napjáról**. Hetedikeseink felidéztek a 201 évvel ezelőtt született nemzeti imádságunkat, a Himnuszt, a magyarság értékeiről szóltak, valamint kultúránkat, összetartozásunkat jelképező nyelvünk elsajátításának nehézségeiről mondtak verset.

2024. január 23-án délután a **Határ Győző Könyvtárban** tartották a városi magyar kultúra napi rendezvényt. Ezen két diákunk is fellépett. Egy-egy Márton Gábor-verset (helyi pedagógus, helytör-

ténész, Gyomaendrőd díszpolgára, aki idén lenne 100 éves) mondtak el, melyek Rózsahégyi Kálmánról szólnak. Varga Vivien (7. o.) és Putnoki Boglárka (6. o.) méltón képviselték iskolánkat.

2024. január 26-án Békéscsabán rendezték meg a nyelvÉSZ Országos Anyanyelvi Tanulmányi Verseny vármegyei fordulóját. A Szent Gellért iskolából három tanuló jutott a vármegyei fordulóba:

Tóth Mirtill, Hegedűs Szofi (4. o.) és Papp Kincső (6. o.). Eredmény a héten várható!

A Szent Gellért Keresztje Egyesület Jótékonyági vacsorára hívja és várja az érdeklődőket. Helye és ideje: Bowling - Treff étterem 2024. február 10.

Szent Gellért Keresztje Egyesület

JÓTÉKONYSÁGI VACSORÁJA

FEBRUÁR 10. 18.00

BOWLING-TREFF ÉTTEREM
GYOMAENDRŐD

JEGYÁRUSÍTÁS: (66) 386 046 / 581 170

**Ön az alábbi módokon segítheti
céljaink megvalósulását:**

- **Vacsorajegy vásárlásával**
- **Támogató jegyek vásárlásával**
- **Tombolavásárlásával**
- **Adója 1%-ának a Szent Gellért
Keresztje Egyesület részére történő
felajánlásával:**

Adószám: 18389980-1-04

Számlaszám: 11733120-20015240

Ha az, amit keresünk, az igazság, akkor a jóság is szükséges. E kettő együvé tartozik, egymást erősíti. Az igazság célja nem a megosztás, a támadás, a kizárás és a bomlasztás.

Ferenc pápa

BARNA TOJÓTYÚK

egy éves, jól tojó, 15 db-tól ingyen kiszállítással megrendelhető 1200 Ft/db.

Nagyobb mennyiségnél kedvezmény.

[facebook.com/
monikafarm2/](https://facebook.com/monikafarm2/)

Tel.: 0630/860-2627

MI LESZ VELED, GYOMAENDRŐD? 3. RÉSZ

Szemléletváltás szükséges

Az előző részben azt ígértem, hogy sorra veszem azokat a fejlődéshez szükséges tényezőket, melyeken igenis tudunk változtatni.

A fejlődés szempontjából egyik fontos tőke, a társadalmi tőke: magyarul erős, összetartó közösség, melynek minden tagja akarja, hogy a település hosszú távon élhető legyen, az emberek megtalálják számításait. És ehhez mindenkire szükség van, senki nem mondhatja, hogy majd mások megcsinálják helyettem is.

Gyoma község és Endrőd község. Község=közösség. Amikor a lakosság közösséget alkot.

Az egyesülés és városá válás után újabb közösséggé kellett kovácslódnunk és folyamatosan össze is kell tartanunk. Ezt a folyamatot nem lehet külső erő által segíteni vagy pénzzel támogatni. Ez csakis szemlélet kérdése.

Mi gyomaendrődiek jó ismerősként, barátként, sőt rokonként kell tekintünk egymásra. Annál is inkább, mert a családfa-kutatók kis közössége bebizonyította, hogy Endrődön mindenki rokona mindenkinek, csak időben jól vissza kell menni az ükszülők, szépszülők, őszülők szintjéig. Létrehozója és tagja is vagyok ennek a kis csapatnak. És meg kell mondjam, hogy nagyon élvezem azt, hogy egyre több régen volt emberről tudok meg érdekességeket, történeteket, hogy mivel foglalkoztak, miről voltak híresek, mi volt a becenevük, hogyan emlékezik rájuk Endrőd népe. Az adatok, fényképek, egyéb dokumentumok pedig egyre csak gyűlnek-gyűlnek az adatbázisban. A ma élő embereknek is meg tudom nézni a családfáját, a közelebbi rokonságát. Mióta ezzel is foglalkozom, azóta más szemlélettel nézek a földijeimre. Szeretettel.

Gyomán is hasonló lehet a helyzet: a régi gyomai családok is rokoni kapcsolatban állnak egymással.

Azt is megállapíthatjuk, hogy Endrőd és Gyoma is ezernyi szállal kötődik egymáshoz. Már nagyon régen elkezdődött a két falu lakosságának a keveredése. A gyomai gazdák előszeretettel alkalmaztak endrődi munkaerőt, és bizony nem egy házasság kötöttett ennek eredményeként.

A '60-as években, amikor felszámolták az endrődi tanyavilágot, akkor is sokan Gyomán telepedtek le, építettek házat. Sok endrődi Gyomára járt/jár iskolába, dolgozni vagy szórakozni és ebből következően nagyon sok vegyes házasság kötöttett.

Tehát a szemléletváltás.

Tekintsünk egymásra szeretettel, ismerjük meg egymást, legyen néha egy-egy kedves szavunk a másikhoz, legyünk megértőek, elfogadóak. Csak az önzőséget, irigységet, gyűlöletet ne tűrjük!

Az emberek úgy működnek, mint a tükör, azaz ha én rámosolygok, ő visszamosolyog, ha én csúnyán nézek, ő is csúnyán néz, ha haragszok rá, ő is haragudni fog, ha önzetlenül segítek neki, ő is segíteni fog rajtam, amikor szükségem lesz rá. De az is lehet, hogy nem nekem fog segíteni, hanem egy harmadiknak, és nekem majd egy negyedik fogja visszaadni a segítségét.

A helyi közösség számtalan kis közösségből tevődik össze és az a jó, ha minél több kis közösségnek vagyunk tagjai. Például: lakóközösség, munkahelyi közösség, brigád, osztály, tantestület, szülői munkaközösség, képviselőtestület, ipartestület, egyházközség, nyugdíjas klub, sportcsapat, tánccsoport, baráti kör, egyesület, zenekar, énekkar, tanfolyam, facebook csoport stb. Mindegyik közösségnek van egy vezetője/vezetősége, ugyanis tudatosan kell működtetni ezeket a közösségeket egy bizonyos cél érdekében, de a közösség tagjai egyenként is felelősek a jó működésért.

Gyomaendrőd közössége jelenleg úgy néz ki, hogy 13 ezer főből áll, és erősen fogy. (forrás:

<https://stat.dbhir.com/telepules/Gyomaendrőd> h t p : / / nepesseg.com/bekes/gyomaendrod)

Mi az, amit tehetünk városunkért, a leépülés megállításáért, aztán a fejlődésért?

Nem kell nagy dologra gondolni és nem kerül pénzbe.

Becsüljük meg azt, aki valamilyen vállalkozást működtet és ezzel munkát ad helybelieknek, segítsük azt, aki éppen vállalkozásba kezd, azzal hogy tudatosan igénybe vesszük szolgáltatásait, megvásároljuk termékeit. Még olyan áron is a helyi vagy környékbeli termékekből kell vásárolnunk, ha az drágább, mint ami hasonlót a Penny-ben vagy Lidl-ben tudunk venni. De óriási előny, hogy a helyi termék előállításáról pontos információkat szerezhetünk, a garanciát is helyben intézhetjük, nem kell földrészeket átutazni az árunak. Ha az a termék éppen élelmiszer, akkor megkóstolhatjuk, megtudhatjuk, hogy tartalmaz-e egészségre káros anyagokat, hol termesztették, mivel kezelték, hol tartották, mivel etették. Feltehetően a helyi termék sokkal táplálóbb, finomabb, egészségesebb, mint amit a boltokban kapunk.

Ha megvesszük a helyi termékeket, a termelő újra tud alapanyagot vásárolni, vetni, ültetni, állatokat nevelni és másodjára több terméket állít elő, mert látja, hogy van rá kereslet és megéri a küszködés, illetve neki is lesz pénze arra, hogy helyi termékeket, szolgáltatásokat vásároljon.

Egyelőre Gyomaendrődön nagyon kevés terméket állítanak elő, de ez ne szegje kedvünket, mert ha kereslet mutatkozik, akkor előbb-utóbb lesz olyan is, aki helyben megtermeli, azaz lesz kínálat is.

Az előző részben részletesen taglaltam, hogy mennyire függünk a nagy ellátó rendszerektől, amit ma már a multinacionális cégek uralnak, teljesen ki vagyunk szolgáltatva nekik. Azt vesszük, amit kínálnak nekünk és annyiért adják, amennyiért nem szégyellik. Jó drágán.

Ha beindulna szép fokozatosan a helyi termék-előállítás, akkor ezen a függőségen is lazítani tudnánk.

Az őseink több száz éven keresztül ökológiai gazdaságokat működtettek és biotermékeket állítottak elő, nem használtak vegyszert, műtrágyát, nem táppal etették az állatokat. Sokkal egészségesebb ételeket ettek, mint mi a 21. században.

Manapság silány minőségű alapanyagokból ezerféle adalékanyaggal, műételeket állítanak elő, csak az a fontos, hogy olcsón. Nem érdekli őket az ember, csak a haszon. Nem csoda, hogy annyi emésztőszervi, allergiás és más rejtélyes betegség van mostanában, amilyen régen nem volt.

Ezek az „élelmiszeripar” csodálatos eredményei!

Így aztán az élelmiszeripar a gyógyszeripar alá dolgozik. A gyógyszeriparnak pedig nem érdeke a gyógyítás, csak a tünetek enyhítése, így aztán beteg ember egyre több lesz. Hatalmas üzlet.

Velünk, magyarokkal minden szemetet meg lehet etetni, így gondolják a multik és be kell látunk, hogy most még így van. Biztosan halott már mindenki arról, hogy ugyanaz a termék, ugyanolyan csomagolásban, Nyugat-Európában sokkal jobb minőséget tartalmaz, mint amit itthon megveszünk. Botrány.

Tehát, ha a termék-előállítás valamennyire beindulna Gyomaendrődön, hasonlóan a múlt rendszerbeli háztáji gazdaságokhoz, azzal két legyet üthetnénk egy csapásra: egészségesebbek lennénk és a város fejlődése is beindulna. Meggyőződésem, hogy a biotermékek előállítása fogja meghozni a kívánt eredményt, hiszen mindenütt örült nagy kereslet van ezekre. A település adottságai bőven alkalmasak erre, hiszen itt mindig is a mezőgazdaságból éltek az emberek.

Szóval keressük, tudatosan keressük a helyi termékeket! Ki az, akinél van eladó csirke, tyúk, tojás, zöldség, gyümölcs, ki az, aki disznót vág és van eladó kolbász, hurka, szalonna? Ki az, aki kiadná a kertjét feles művelésre? Érdeklődni lehet a heti piacokon, vásárokon, apróhirdetésekből, szöveges útján, és van olyan a fészbukon, hogy gyomaendrődi adok-veszek-cserélek.

A folytatásban a lokálpatriotizmusról, mint megtartó erőről lesz szó.

Addig se feledjük: minden gyomaendrődi felelős minden gyomaendrődiért!

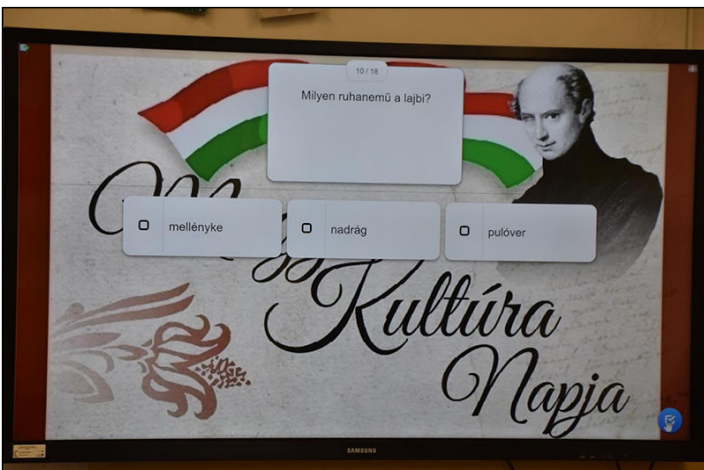

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

II. Kul-túra

Minden évben Himnuszunk születésnapján megemlékezünk a magyar kultúra napjáról. Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én tisztázta le a Himnusz szövegét, vagyis ezen a napon készült el nemzeti énekünk végleges változata. A Magyar Országgyűlés határozata értelmében 1989 óta január 22-e **a magyar kultúra napja**. Ezen a napon országszerte megemlékezéseket, kulturális rendezvényeket tartanak, hogy méltóképpen tiszteljük nemzeti jelképünk előtt.

Iskolánk minden évben valamilyen módon megemlékezik eme jeles napról. Az idén előzetes feladatként az osztályok fa-

liújságjukon megjelenítették a magyar kultúra napját, illetve PPT segítségével mélyítették el a témában való jártasságukat.

2024. 01. 22-én a felső tagozatos diákok egy „**Kul-túra**” nevű játékos vetélkedőn vehettek részt. A délután kezdeteként egy különleges versfolyammal emlékeztünk meg a nevezetes napról, majd a gyerekek csapatokat alkottak, s indulhatott a 7 állomásos akadályverseny! A lelkes résztvevőknek játékos formában kellett számot adni tájékozottságukról. Rejtélyes elnevezésű helyszíneken jártak a 1,5 órás túrán:

- **Penge (v)agy!?** - a nebulók közösen kitöltöttek egy, a jeles naphoz kapcsolódó kvízt;

- **Ómagyar vagy újmagyar?** - régen használt, nyelvünkől már-már kikopott szavakat tanulhattak meg;

- **Itthon vagy otthon?** - apró képkockákon láthatták településünk nevezetes helyeit, melyekhez anagrammákból kellett kirakni a „gyomaendrődikumokat”;

- **Gyere, a moziba be!** - filmcímeket kerestek egy betűhálóban, majd filmrészlethez kellett azokat kapcsolni;

- **Adod a hangod?** - rajzfilmzenéket ismerhettek fel;

- **Mondjam vagy mutassam?** - közmondásokat jelenített meg a jól ismert Activity játék sémájára

- **Egyben vagy?** - online kirakóval jelenítették meg neves költőink arcképét

A túra végére puzzle-kirakóval „írták újra” a Himnuszot.

A felszabadult hangulatú délutánon mindenki jól érezte magát, sikeresen teljesítette a túrát, s átvehette méltó jutalmát, a jeles alkalmat megörökítő könyvjelzőt.

Suliváró foglalkozás

Visszajáró vendégeket köszönthettünk a januári suliváró foglalkozáson. Felszabadultan, mosolygó arccal sétáltak be az aulába az érdeklődő nagycsoportos gyerekek.

Izgatottan várták, hogy beülhessenek a padba, tanulhassanak, mint az iskolások.

Amíg a csemeték a figyelem-és emlékezetfejlesztő matematika, magyar és angol/német játékos foglalkozásokon vettek részt, addig a szülők is aktívan tölthették az időt. Iskolakezddéssel kapcsolatos kérdéseiket, félelmeiket igyekezett megválaszolni az igazgatónő és a tanító néni.

Minden helyszínen hamar elröppent a jó hangulatú egy-órás foglalkozás, aminek végén a jól megérdemelt jutalom, egy kis csemegével sem maradhatott el.

A következő Icir-piciri programokon is nagy szeretettel várjuk a „Kisbálint” iránt érdeklődőket.

Gálaműsor a Határ Győző Városi Könyvtárban

A magyar kultúra napja tiszteletére gálaműsort rendezett a Határ Győző Városi Könyvtár 2024. január 23-án. A Kis Bálint Általános Iskola tanárai, mostani és volt tanítványok verssel kedveskedtek a közönségnek, akik vastappsal köszönték meg a szereplést a fellépőknek! Szép este volt!

Szent Mihály az endrődi templomban

Január 14-én vasárnap áldottuk meg az endrődi Szent Imre templomban azt a szép Szent Mihály arkangyal szobrot, amely Ungvölgyi János és neje, Paulik Zsuzsi adományaként került templomunkba.

Isten fizesse nekik felajánlásukat!

(fotó: Kis-Turcsányi Andrea)

Az egyház Szent Mihályt hívja segítségül a gonosz elleni küzdelemben (Ef 6,11–17). Michael főangyal a holtak bírója, a lelkek mérlegelője. Az utolsó ítélet ábrázolásain gyakran egyik kezében kivont karddal, a másikkban kétkarú mérleggel jelenik meg. Mihály nemcsak a végítélet bírója, hanem a lelkek vezetője, a holtak túlvilági szószólója is. A keresztény hagyomány szerint ő vitte Máriát az égbe. Temetők, temetőkápolnák védnökének tekintették, innen ered a halotyszállító eszközök „Szent Mihály lova” elnevezése.

XIII. Leó pápa imája

Szent Mihály arkangyal,
védelmezz minket a küzdelemben;
a sátán gonosz kísértései ellen
légy oltalmunk!
Esedezve kérjük:
„Parancsoljon neki az Isten!”
Te pedig, mennyei seregek vezére,
a sátánt és a többi gonosz szellemet,
akik a lelkek vesztére
körüljárnak a világban,
Isten erejével
taszítsd vissza a kárhozat helyére
a mi Urunk Jézus Krisztus által!

Amen.

Irodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Boldog születésnapot!

Máczt István 90 éves

Máczt István

Boldog születésnapot!

Az OMart Könyvesbolt és Kulturális Műhely szeretettel várja Önt és kedves barátait,

2024. január 27-én, **szombaton** 16 órától
köszöntjük együtt
Máczt István
gyomai születésű Szent Adalbert-díjas katolikus író
90. születésnapján.

Közreműködik:
Cserenyecz Éva, Polányi Éva, Szilágyi Edit és a Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórus

Még meglephetők
Süli Hanna grafikái.

ONKENTES belépő 500 Ft, amiért egy ilyen érdeklődő könyvtárlátogatás.
5500 Gyomaendrőd, Fő út 192. o mart@freemail.hu (06 70 - 94 93 534)

2024. január 27-én együtt köszöntöttük Maczt István gyomai születésű Szent Adalbert-díjas katolikus íróat az OMart Könyvesbolt és Kulturális Műhelyben. Betegsége miatt utolsó pillanatig kérdéses volt, hogy tud-e a hazai közönséggel találkozni, el tud-e jönni szülőfalujába. Istennek hála, a születésnapra megszervezett program, irodalmi est úgy alakulhatott, ahogyan a házigazdák megálmodták. Oláh Gizella beszélgetett az íróval, aki meleg hangú visszaemlékezésben idézte meg a nyolcvan évvel ezelőtti Gyomát, a Máczpatikát, a három templomot (katolikus, református, evangélikus), a zsinagógát, a családot, a különféle hatásokat, melyek az érzékeny kisgyermeket érték. Életére visszatekintve a következőket idézte többször is az est folyamán: „Isten görbe vonalakkal is egyenesen ír.” A Gyomaendrődi Zenebarátok Kórus tette még ünnepibbé a köszöntést. Maczt István lelkeségi irodalmunk kiemelkedő képviselője, számos könyv szerzője, melyeket erkölcs- és hittant tanítói, de más szakos pedagógusok is használnak tanóráikon. Örülök velem!, Kísértés a jóra, Egészen szép vagy, Láttam a Lelket, Megmentett mondatok, és folytathatnánk a sort.

Írásaiból válogatást hallhattak a megjelentek, melyek közül itt is olvashatnak néhányat. Szeretettel ajánljuk figyelmükbe a szerző könyveit, honlapját (www.maczt.hu), ezt a kivételesen gazdag életművet.

Isten éltesse a 90 éves Maczt Istvánt!

A kapu

Minden kapura emlékszem, amelyen ha beléptem, hazaértem. A hazaérkezés messzi vagy közeli útról, öröm. Biztonság. Végre itthon. Újra itthon. A kellemes érzés megkezdődik már akkor, amikor meglátom a kaput, amelyen majd belépek.

A kapu hív. A kapu vár. A kapu mögött az otthon világa s azok, akiket szeretek.

A kapu az is, ami becsukódik, amikor elindulok. Ő köszön el. Keretében az, aki kikísért.

A kapun át lépek a világba.

Családi házak kapuja. Igen, arról igaz, amit írtam. De a sok-emeleteseké? Annak is van

kapuja, bár százan járnak ki-be rajta. Amelyiken te jársz ki-be, a te kapud. Az vár, az köszön

el. Csak érezd meg. Lehet, száz ember közül egy sem veszi észre, ha átlép a kapun.

Dobbanjon meg szíved, hiszen vidám öröm az érkezés, az indulásban pedig reménnyel telt az öröm.

Ahányszor elindulsz, a kapu utánad néz. Ha senki nem vár, a kapu köszönt ismerősként.

Határ, amelyen átlépve a világba jutsz, s onnan otthonodba visszatérsz.

A határátlépés izgalom s öröm. Naponta hányszor érezheted!

Egy hivatás pillanata

Templomba mentem adorálni. Akkoriban szép szokás volt az Oltáriszentségben élő Jézust meglátogatni. Nyár volt. Délután. A templomban csönd. Jézus a Szívére mutatva nézett rám az oltárképről. Nem égi sugár, csupán napfény volt a gloriólája. Nem emlékszem, mit imádkoztam. Hosszan, röviden, vagy csak fohászkoztam? Lehet, egyszerűen hallgattam. Hallgattam a csöndet. Isten csendjét. Amire emlékszem, soha nem felejttem el. Él bennem a pillanat. Semmi rendkívüli benne, hacsak az nem, hogy egyáltalán megtörtént.

Kiléptem az ajtón, mentem le a lépcsőkhöz, már a kapun kívülre kerültem, a járdára léptem, amikor megragadtam, betöltött egy gondolat: Isten szeret minket s el kell mondanom az embereknek, és kiáltanom nekik: Szeressük az Istent!

Ennyi az egész. Semmi rendkívüli. „Csak” egy gondolat, amely belém villámlott. Valaki érintett. Ötven éve már él szívemben és elcsodálkoztam: szeret minket az Isten, és ösztönöz,

ellenállhatatlanul indít, hogy éljem és mondjam másoknak: szeressük az Istent. Annak a nyári délutánnak pillanatában – a hivatás pillanata volt! – érintett a Szeretet.

Sakkjáték

Sakkjáték az életünk. Sakkot játszunk szüntelen. Mi és az Isten. Lépünk, azután csönd, Ő következik. Lép. Végre! Lépünk. Eltért utunkról. Újra lépünk. Hallgat... Miért nem siet? (Mellelte óra nem ketyeg.)

Sakk!- mondja. Újra próbálkozunk. Nem adjuk föl. Már senki sincs körülöttünk. – Sakk! – hangzik hangtalan. – Nem! – csattan belsőnk. Futnánk, de nincs hová. A tábláról lelépni nem lehet. Nincs több lépés. Érezzük: matt. Ezt már nem mondja. Győzött. S ekkor felismerjük, hogy Ő nem ellenség. Úgy győz, hogy vesztesek ne legyünk. Társunk volt, míg „szemben” ült velünk. Ellenünk játszott értünk.

Istennel sakkozom én is. Társnak tekint, szabadnak teremtett. Játsszunk. Ő meg én. Figyelem... Szeme sem rebben, mikor feketére lépek. Bábuim közben egyre fogynak. Fogy az erőm, fogy az életem. Nem győzni akar. Szeretni! Játsszom tovább. Míg Ő az ellenfelem, csak győzhetek...

Lépek. Lép... Sakkjáték az életünk.

„Mexikói játék”

Mexikóban honos az a labdajáték, amelyet egy férfi és egy nő játszik. Egy-egy körben

állnak. A körök szélei csak egyetlen ponton érintik egymást. Mindkét játékos saját körében

áll, futkos, előre-hátra, középre, oldalt és vissza. A körből sem a fiú, sem a lány nem léphet

ki. Tolla díszített labdát dobálnak egymásnak. Kézből-kézbe száll a labda, mint lélektől-lélekig a szó, mint egymás felé vágyó kívánság, mint az egymást akaró szenvedély.

Szálldos a labda, él a szenvedély: üzenet. Csak üzenet. E játék ősi hagyomány szerint

jelképezi a férfi és a nő viszonyát. Nem képesek találkozni. A körből nem szabad kilépni.

Egyetlen tehetnek: egymásnak üzennek és jól tudják, valahol, valamikor egyek voltak és egyek lesznek.

A különös játék az ember – aki nő és férfi – titkát tárja fel, és jelzi kettőjük egységét.

Ugyanakkor a drámai tánc példázza, hogy a lehetetlenség ellenére is lehetséges, hogy a férfi

és a nő önmaga zártágából üzenjen, intsen, szóljon... Gyújtson és gyulladjon.

Hamvas Béla e titokvalóságról így ír:

„A férfi Énnel meg kell gyulladnia egy női Énen, és a női Énnel a férfi Énen, mert ha

zárt marad, sohasem lép viszonyba a kettővel, nem éghet el, és nem válhat soha Eggyé, pont

marad és felület, örökre kettő marad.”

E tánc nélkül az ember nem élhet. Jól játszod a táncot! A tét önmagad, a tét életed. Ebben

a játékokban tiéd a sajátosan női szerep.

Mielőtt erről mélyebben elgondolkoznánk, emlékezzünk a Teremtés könyvére, amely

elmondja Ádám teremtését, majd Éváét. Együtt Isten képmásai. Személyek. Értelemmel,

szabad akarattal rendelkeznek, szeretetre képesek.

Személynek lenni az istenképesség alapján annyi, mint egy másik „én”-nel közösségben

élni. Istenben három személy van. Az ember sem tud egyedül létezni, hanem „egységként a

kettőben”, azaz egy másik emberi személlyel együtt létezhet, élhet.

„Mexikói játék” – Teremtő gondolta férfi-nő kettős egysége. Gondolkodjunk el

szerepükről, amelyet tulajdonképpen nem „játszani” kell, lehet, hanem élni.

Epilógus

Azt nem tudom, hogy Mécs László hány éves korában írta a FÉNYT HAGYNI MAGUNK

UTÁN! című versét. Azt azonban tudom, hogy egyre gyakrabban vallom szavaival: „Ő bár

csak tudnánk távozásokról / fényt hagyni, mint a Messiás.” – „Vagy legalább, mint az Anyák”,

– „Vagy legalább is mint a Nyár.”

„Az életünk olyan tűnékeny.

Ó szent fényt hagyni volna jó!”

Fény nincs árny nélkül. Életemben, életművemben legalább arányokban gazdagabb volt a

fény, mint az árny! Ki képes ezt megítélni!

Az elmúlt hét évtizedben, hogyan szötte át életemet

– a történelem rettenete és szépsége,

– népem tragédiái és szabadságharcjai,

– egyházam emberi árnyai és isteni ragyogása,

– családom vereségei és megdicsőülései.

Kérdések, amelyekre éppoly nehéz válaszolni, mint arra, hogy jellemem és tetteim miként

hatottak az általam megélt történésekkel népem, egyházam, családom életében.

Kérdéseim gyarapodnak az évek múlásával, a válaszok kevésbé. Pilinszky Jánossal vallom: „Amiként kezdtem, végig az maradtam. / Ahogyan kezdtem,

mindvégig azt csinálom.” Öntudatra ébredésem óta érint a Szépség, a Jóság, az Igazság. Érint

a Titokzatosság, a Szent. Isten bűvöletében és vonzásában élek. A hit, a remény, a szeretet

tágra nyitja Előtte és az emberek felé a szívemet. Holott vagyok, mint minden ember: „Simul

justus et peccator.”

És ha a költővel vallom, hogy „Ó szent fényt hagyni volna jó”, akkor reményemet sem

titkolom el, miszerint, ha Pusztai Sándor költeményben kimondott állítását és kérdését

magamra vonatkoztatom, állításával egyetértek, kérdésére igent válaszolok:

„én is hóba írt

jel vagyok!

marad ha létem

itt hagyom

utánam csöppnyi

cinkenyom!”

„AZ EMBERI SZÍV SAJÁT KÉPÉTŐL

MEGTERMÉKENYÍTVE

MÁR MECSZÁMLÁLHATATLAN

ÉVEZREDEK ÓTA TEHERBEN VAN

ÉS VÁRANDÓS: ÖNMAGÁVAL”

(H. B.)

Ezért minden gondolat, ezért minden érzés és ezért a titkok megközelítése.

Isten igazságával elbűvöl, jóságával melenget, szépségével magához édesget.

Igazság, jóság, szépség

Az igazság isteni valóság. Maga Jézus mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet.”

A jóság lényege isteni. „Egy valaki jó, az Isten.” Tanítja Jézus.

Isteni fénylik a szépségben, e szépség tündökölt át Jézuson színváltozásakor a Táborhegyén: „Ragyogott az arca, mint a nap, ruhái pedig fehérek lettek, mint a napsugár.”

Törekednénk-e az igazság után, vágyánk-e a jóság után, kívánnánk-e a szépséget, ha nem hordanánk mélyünkben, bár részlegesen, a Végtelet! Az ostyában (úrvacsorák falatnyi kenyereiben) „elfér” az Isten. Minden igaz, minden szép, minden jó a Végtelet rejti.

Igazság, szépség, jóság: maga az Isten

Az ember személy. Végtelen igényét csak személy elégítheti ki. Tehát a vágyott, sejtjeiben érzett, lélekzötönében akart igazság, jóság, szépség csak személy lehet. A vallásbölcselet és hitünk mondja: Isten. Az igazság szemébe lehet köti, a jóság kezeit bilincsbe lehet verni, a szépség arcát le lehet takarni – mégis lát az igazság, cselekszik a jóság és fénylik a szépség, mert gyökerük Isten mélységébe ér, és lombjukat Isten fénye élteti.

Az Istenben sejtett jóság emberi tettekben testesül meg, a jó tettek pedig Szívéhez emelik szívem.

Az Isten igazsága igazságainkban fel-felszikkrik, és e szikkrik nyugtatják nyugtalan szellemünk.

Isten szépsége a világban: út az Istenhez

Az Istenben keresett szépséget a világban találok meg, a világ szépsége pedig Istenhez vezet.

Istent az Igaz ismeri, a Jó öleli, a Szép dicséri.

Igaz – jó – szép. De hol a szent! Ahol együtt van az igazság, a jóság, a szépség, ott a szent!

A szentség, mint a fény... A fény a szívárvány 7 színében ragyog elénk. A szentség „színei” a jó, az igaz és a szép!

Egypetéjű hármasság az igazság, jóság, szépség, atyjuk maga az Isten.

A teremtő Atya után nyomoz, aki az igazságot keresi. A megváltó Fiú után sóvárog, aki a jót kívánja. A Szentlélek vonzásában él, aki a szépséget akarja látni vagy megalkotni. Az egyetlen Valóság a három teljes érték egysége

Az egyetlen Valóság a három teljes érték egysége

Istent csak az tudná elkerülni, aki képes közömbös lenni a szépség, a jóság, az igazság hatásával szemben.

Örült, aki tagadná a levegőt, hiszen pillanatokként szívja magába. – Lám mégis van, aki tagadja Istent, holott, amikor igazsággal táplálkozik, jósággal ölelkezik, elbűvöli a szépség: Istent LÉLEKZI be.

ICAZ az Atya, a Fiú, a Szentlélek. JÓ az Atya, Fiú, a Szentlélek. SZÉP az Atya, a Fiú, a Szentlélek. Az egyetlen Isten Szentháromság. Az egyetlen Valóság a három teljes érték egysége.

Minden jóságban Ő ölel.

Isten szól hozzám –

minden igazságban üzen.

Látom az Istent –

minden szépségben elém sejlik.

Közel az Isten!

Minden jóságban Ő ölel.

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (11.)

1894-ben létesült a kisperesi új iskola Szedlák Mihály helybeli mester vállalatában. Még ugyan ezen évben rendszeresítették a kondorostanyai második iskolát is. Egyenlőre bérelt helyiségben folyt a tanítás.

1896-ban a lakosság és iskolák növendékei nagy lelkesedéssel ülték meg az „Ezredévi Ünnepet”. A délelőtti istentisztelet után „a szarvasvégi szénáskertben nagy mulatság volt”, a község pedig 200 forintot osztott ki a szegények között.

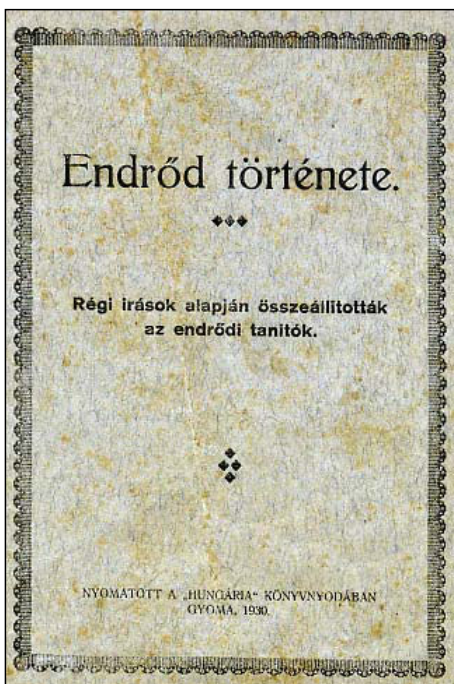
1897-ben épült fel a kondorostanyai templom. A lakosság 2193 forintot ajánlott fel és 103.000 drb. téglát égetéséhez járult hozzá. Schiefner ajándéka 1671 forint volt. Az építést és tervezkést Árvai Imre helybeli kőműves végezte 4827 forint 8 krajcárért.

Ugyanezen évben egyház átadta a községnek az eddigi kath. jellegű két községi ovodát.

1898-ban a gyomavégi iskolához új tantermet építtetett a hitközség. 1899-ben a kocsorhegyen és a décspaskumi országút mentén telket vásárolt Grócz préostplebános, de a felépítést már nem ő, hanem 1900-tól utóda – Zelinka János esperes-plebános végezte 1900 szeptember havában. Ugyanekkor készült el az örménykúti új tanterem és az új kántor-ház is.

A huszadik század első tizede általában a béke és társadalmi előrehaladást jelentette bizonyos tekintetben. A „víványok-korszaka” fokozta az igényeket, elősegítette az emberi erő és szellem neki lendülését, de más oldalról jobban rávilágított a társadalmi ellentétekre és visszasságokra is. A szocializmus erőteljesebben a vidéken ekkor kezd jelentkezni.

Mezőfi, Várkonyi és társaik környékezik a munkásokat és sajtójuk terjesztésével erősen kiélezzik az osztály-ellentéteket. A másik sajnálatos jelenséget abban látjuk falunkban is, hogy igen sokan kivándoroltak Amerikába. Akik vagyont

szerezve visszajöttek, a nemzeti vagyont szaporították, de igen sokan künn maradtak és elvesztek a magyarságra nézve. 1906-ig közel 400-an vándoroltak ki.

Ugyanebben az időben épült újjá a „Vida féle szegényház” 11.200 Korona költségen.

1905 november 7-én lelkes ünnepe volt Endrődnek. A huszadik század legnagyobb magyarja – gróf Apponyi Albert látogatta meg a falut több 48-as képviselő kíséretében és erősítette a függetlenségi politika eszméit az ellenzéki érzelmű endrődiekben.

A szövetkezeti eszme is kezdi bontogatni szárnyait nálunk. A belterületen és az öregkertekben fogyasztási szövetkezet létesült, majd 1909 december 12-én ünnepélyes megáldásban részesült a 80.000 K. költséggel épült új szövetkezeti motoros-malom.

1908-ban nagy lendülettel megalakult a Katolikus Népszövetségi Szervezet is.

1910 június 22-én a Földművelésügyi és Kereskedelmi Minisztériumok, valamint a közigazgatási szervek képviselőinek jelenlétében megejtett az új vashíd közigazgatási és műszaki bejárása. Az előmunkálatok 1911-

ben megkezdődtek. A híd a vármegye egyik legszebb közlekedési hidja lett és 1914 május 24-én rendkívül lelkes ünnepek között áldatott meg és adatott át a forgalomnak. Az összes építési költség közel 350.000 koronára rugott, amelyből Endrőd község 200.000 koronát vállalt, míg a Kereskedelmi Minisztérium 50.000, a Földművelődésügyi Minisztérium pedig 40.000 korona segélyt utalt ki – az endrődi küldöttség kérésére és gróf Széchényi Miklós váradi megyéspüspök közbenjárására. Tekintélyes adományt nyújtottak még: gr. Ferry Lipótné, a Körös-Tisza-Maros és az Ivánfenéki társulat. A fennmaradó összeget a vármegye fedezte.

1912-ben bérmált először Endrődön az előbb említett gr. Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök. Már első látogatása alkalmával úgy megszerette endrődi hiveit, hogy állandóan a legnagyobb dicsérettel emlékezett meg róluk és mindenben igyekezett segítségükre lenni. 1912-ben még felépítette saját költségén a varjasi új iskolát és még ugyanazon évben helyi-lelkészséget állított a távol fekvő Kondorostanyán. Közbenjárására a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium 6000 korona segélyt utalt ki a 30 százalékos adózás mellett is zavarokkal küzdő endrődi egyházközségnek.

Hamarosan megépült a mirhói második tanterem is Zelinka János apátplebános áldozatkészségéből.

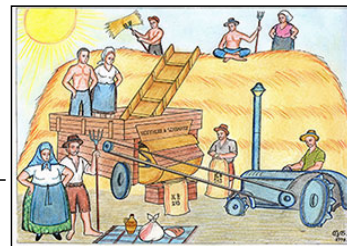
Még ebben az évben megkezdte vm. az Endrőd-szarvasi országút kikövezését is, valamint részben kövezés alá került ezt követően az Endrőd-kondorosi út is.

Sajnos az 1914-ben kiütött világháború félbeszakította a munkát s így Endrőd mind máig nem jutott hozzá e közgazdaságilag mérhetetlenül fontos köut élvezetéhez.

(folytatjuk)

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

Új-Kert-Magyarország mozgalom kell

A zöld-közösségi piacgazdaság ökológiai megközelítésével a legszélesebb értelemben vett agrárium számos ágazatát nevezhetjük összefoglalóan kertgazdaságnak.

Az agrárkultúrát mindig az adott kor mezőgazdaságának egy-egy húzóágazata lendítette előre. A Kárpát-medencei magyar kertgazdálkodásnak évszázados hagyományai vannak. A török hódoltságot követően a pusztai állattartás és a nagyüzemi gabonatermelés külterjes tengeréből így emelkedett ki a nyugat-magyarországi belterjesebb állattenyésztés és a Duna-Tisza közti kertés tanyavilág termelési övezete. Az alföldi kertéségek és a homoki tájgazdálkodás fejlődésének története valós pozitív példákkal szolgál a vidék megújulására. Nem reménytelen vállalkozás tehát – a korszerű piaci feltételeknek megfelelően – a korábbi jó gyakorlatok hasznosítása, modernizálása és újbóli alkalmazása.

Kezdetei

A Kert-Magyarország gondolata, koncepciója a népi írók és parasztpárti politikusok (Németh László, Somogyi Imre, Veres Péter) munkásságában, a nemzeti radikális és demokrata népi mozgalomban jelent meg az 1940-es években. Jellegzetessége és érdeme, hogy egyszerre képviselte az európai, közép-kelet európai és nemzeti látókört, valamint a parasztságra és a gyári munkásokra alapozott népi demokratikus modernizációt. Esméi a kommunista üldöztetés körülményei között is búvópatakként tovább élve keresték medrüket, majd felszínre törve az 1960-as évek második felétől ismét országos folyamattá terebélyesedtek. A kiskertmozgalom kibontakozása, kertszövetkezetek alakulása és fogyasztási szövetkezetek általi befogadása megállíthatatlan volt a Kádár-rendszerben is. A kertkultúra fejlesztésével maga is részese volt a rendszerváltás előkészítésének. A kiskerteknek jelentős szerepük volt a kézimunka-igényes kertészeti termékek gyarapításában, a lakosság jövedelmének kiegészítésében, a családok zöldség- és gyümölcsellátásában, a környezeti kultúra fejlesztésében. A kertészek a gyakorlatban valósították meg az integrált mezőgazdaságot, miközben a hivatalos agrárpolitika lényegében csak megtúrta a hobbitelkeket és a háztájit.

A kertbarát mozgalom sajátos „magyar modellt” teremtett, mely a termelőszövetkezetek háztáji gazdaságaiban, az ÁFÉSZ-szakszervezetekben és szakszövetkezetekben, továbbá a ház körüli, a hétvégi, a zártkertekben, valamint a szőlőművelésben alakult ki. E kiskertmodell roppant életképesnek bizonyult, mind területében, mind a megtermelt áru mennyiségében és minőségében. Egyik legjelentősebb hatása az volt, hogy megteremtette a városiakok kedvét és bizalmát a kertműveléshez. A modellre egyaránt jellemző a kertészeti árutermelés, valamint a család-ellátó házi kertekben, hétvégi pihenőkertekben, a kertés házak előkertjeiben, a városi többszintű épületek ablakaiban, teraszain és tetőkertjeiben folytatott, nagy szakmai hozzáértést kívánó és egészségi, esztétikai igényeket is kielégítő kertészkedés. A kertbarát mozgalom megtűrése a hivatalos agrárpolitika kényszerű felismerése volt. Ugyanis ha nincs háztáji gazdaság, egyéni érdekeltiségre épülő kistermelés, illetve kertgazdálkodás, nincs biztos

élelmiszer-ellátás sem. Ebben az esetben az ország kiszolgáltatottságának kockázatai még békeidőben is nyilvánvalóak.

Rendszerváltás után

Az 1989-es politikai fordulat az agrárium területén sem hozta meg azokat a változásokat, amelyeket az ország népe és a gazdatársadalom jogosan elvárt. Sőt, az elmúlt negyedszázadban a kertbarátokat, a kertészeti árutermelőket, illetve a biokertészeket részben, az egyéni-családi gazdaságokat pedig általánosan súlyosan érintő folyamatok tovább folytatódtak, akárcsak a nagybirtok-nagyüzem koncentráció nyílt vagy rejtett tendenciája. A rendszerváltó ún. Nemzeti Kerekasztal elmulasztotta a közép- és hosszú távú agrárpolitikai stratégia kidolgozását, és egyelőre az agrárszféra Európai Unióba való belépésünkkel kapcsolatos várakozásai sem teljesültek.

A magyar politikai elit immár évszázados Kert-Magyarország főbiájának van logikus magyarázata. A kertészkedés gazdasági, anyagi oldala mellett fontos a kertek polgárosodást fellendítő és innovatív hatása. A kertészkedő gazda önálló, öntudatosan gondolkodó, szabad embernek tudja magát, és igazi demokráciában akar élni! A minőségi földművelés és állattartás a gazdatársadalom és a vidék felemelkedéséhez és felszabadulásához vezet. Ez nyilvánvalóan a profitmaximalizáló globális tőkének nem érdeke. A kertgazdálkodás mint szemléletmód és termelési létforma azért fontos, mert az Európában folyó gazdasági versenyben helyt kell állnia Magyarországnak, és fontos azért is, hogy a fogyasztók friss, jó ízű és egészséges hazai élelmiszerekhez jussanak. Harmadrészt a jogosan visszakapott és megszerzett földeken a kertgazdálkodásra való áttérés az élelmiszer-önrendelkezést, az -ellátás biztonságát és a helyi közösség megmaradását ígéri. Így a magyar gazdák nem veszítenék el a hitüket, és földjeik sem jutnának az „új” nagybirtokosok kezére.

Kert-Magyarország célkitűzése a paraszti gyökerekből, a nép életerejéből és földszeretetéből táplálkozik. De nemcsak a gazdák álma a kert, hanem az egész népé. A magyar ember a legújabb kor hajnalán ösztönösen megérezte azt, hogy a kerteké a jövő. A kertekben sok hasznos dolog megterem, ami jó arra, hogy könnyebben és egészségesebben éljen a nép, de a kiskertek legfontosabb terméke az öröm, a siker, az ember testét és lelkét feltöltő életenergia és alkotó erő. A népi írók által kezdeményezett agrárpolitikai eszméknek, koncepcióknak és gyakorlatnak van és lesz aktuális életképessége, realitása és jövője. Alapjául szolgálnak egy teljesen kiérlelt, részletesen kimunkált, kertés agráriummélelet megteremtésének. Az új kertszellem fő alapelveit, célkitűzéseit, gyakorlati módszereit máig helytálló érvrendszerrel elődeink megfogalmazták. Az általuk javasolt és sürgetett kertgazdálkodásra való áttérés mintegy megelőlegezte a modern biogazdálkodás számos követelményét. A népi mozgalom Kert-Magyarország programjában már ott voltak egy ökoszociális piacgazdaság körvonalai, melynek jelenkori időszerűségéhez nem férhet kétség. Egy követhető hagyomány és gondolatkör – áttűtetve a jelen valóságára. A népbarát zöld politika egyik előképe és alapköve.

A Rózsahegyi Iskola hírei

A magyar kultúra napja

A magyar kultúra napjáról iskolánkban egy rövid műsorral emlékeztünk meg az iskolarádió keretében. Ebből az alkalomból a Határ Győző Városi Könyvtár is szervezett programot, amelyen iskolánkat két tanulónk képviselte: Bálint Virág Zsófia (6. b) Rózsahegyi Kálmántól választott prózáját mondta el, Lázár Izabella (3. a) pedig kedvenc magyar népdalait játszotta el furulyán az ünnepi megemlékezésen.

Gyoma és Endrőd 1839-ben

Gyoma, magyar m. v. az egyesült Körösök partján, M.Túrhoz 2 1/2 mfdnyire: 950 házzal, 162 kath., 5265 refor., 233 evang., 2 n. e. óhitű lakossal, derék ref. templommal, három ref. iskolával, mellyekben öt tanító számláltatik. Nevezetesebb épületei: az uraság házai, a városháza, vendégfogadó, serház, parochialis ház, urasági magtár, 's a vármegyének egy tisztiháza. Van itt a Körösön szép tölgyfa hid, 20 százaz és 2 olaj malom. Határa fekete agyag, szikes helyekkel változva, 's igen termékeny, de mivel lapályos, sokszor az árvíz felét is elborítja. Folyóvizei: az egyesült Körös, mellyből isznak a lakosok, ezenkívül a Jokai, Csergetjúi, Nagy Iván és Németfokok, mellyek a Körösből telnek meg, 's szárazságban kiapadnak. E' vizek áradása ellen 2720 ölnyi gátat tart. A Körösben fognak sok potykát, csukát, keszeget, harcsát, néha kecségét is. Vizimadarakból számosan találtak vadkacsák, vad ludak, szalonkák, gödények, 's néha hattyúk és kócsagok. Határában több halmok, 's 3 elpusztult helységek' telekjei látszanak, u. m. Ege, Pó és Nyárszeg, mellyek 1682-ben tétettek semmivé. Az úrbéri föld 250 egész jobbágytelket foglal magában, 's kaszálló minden sessio után 24 hold méretett ki. Ennél fogva a lakosok vagyonosok, 's 1837-ben 3300 darab szarvasmarhát, 10,000 juhot, 2000 sertést, 1500 lovat tartottak. Földjeiket a gyomaiak már ugarolni szokták, 's természetnek tisztabuzát, kétszerest, árpát, kevesebb zabot és kukuricizát, sok kölest. Mesteremberek számosan vannak, de nagy részt nyáron mezeimunkások. F. U. gr. Stockhammer Ferdinand, hanem a várost Wodianer pesti kereskedő birja haszonbérben a ki mintegy 4000 birkát, 156 darab szarvasmarhát, 200 sertést tart, ezenkívül szántat vettet a 13,000 holdnyi majorsági földjén. - Szőleje a városnak általjánban 2000 akó gyengebort terem, mellyet vagy magok megisznak a lakosok, vagy nádért elcserélik a Déványaiaknak. Gyümölcsfák a szőlőskertekben bőséggel. Erdeje semmi sincs, fűzfák csak a gátok mellett, 's innen a vagyonosabbak Körösön leusztatott ölfával, a szegényebbek pedig tűzkel, szalmával és kóróval tüzelnek.

Egyébiránt a város igen régi, úgyhogy 1220 táján már vitettek innen Váradra tüzes vas ítéltre némelly szerencsétlenek. 1682 ben elpusztulván, csak 1717-ben kezdetek ismét visszaszívárogni lakosai. Nevezetesebb szerencsétlenségei közé számolja az 1816-iki rettenetes fergeteget, melly a torony bádogos tetejét a templomra vetvén ezt is betörte, — 's az ezután következő árvizt, valamint szinte az 1830-iki iszonyú áradást, melly egy juhászt juhaival, karámjával együtt elseprett.

Endrőd, magyar f. az egyesült Körös vize mellett. Szarvashoz keletre 3 órányira: 658 házzal, 5967 katolikus, 2 egyesült, 83 n. e. óhitű, 3 evang., 10 ref. lakosokkal, díszes parochialis és helység házzal, egy roppant kath. paroch. templommal, mellyet gyönyörű rézzel fedett torony ékesít. Határa 25 ezer néhány száz holdból áll, és olly termékeny fekete agyagos homokkal vegyes földje van, hogy az őszi 15, a tavaszi 20 magot rendesen megád. A trágyázás szokásban van, hanem a földnek parlagon való hagyása, és a tengeri vetés sikeres földjavításnak tartatik. Adó alá eső egész jobbágy telek 189 1/8, szabad 19 4/8 számláltatik. Gyümölcs fákkal ékeskedő, de közönséges bort adó szőlőskertje 517 holdat foglal el. Legelője 10,000 holdnál többre megy, ide értvén t. i. a határhoz kapcsolt Simai és Kis Kondorosi pusztákat is. A helység a 16-ik század elején virágzó curialis nemes hely volt, mint ezt láthatni: Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek, az Endrődiekhez intézett, Kolosváron 22 nov. 1625. költ leveléből. Elpusztulván későbbben, 1718-ban mintegy 40 család telepedett ide a megyei Nemes Kereki falujából, kikhez majd tótok is jöttek, de ezek már ma egészen elmagyarosodtak. F. U. gr. Stockhammer Ferencz örökösei.

Forrás: Magyar országnak, 's a hozzákapcsolt tartományoknak mostani állapotja, kiadta Fényes Elek, Negyedik kötet, Pest, 1839. 14-16.o., 26-27.o.

Közreadta: Hegedűs Bence

További képek és cikkek iskolánk honlapján tekinthetők meg: <https://www.rozsahegyiiskola.hu/>

Fényképalbum

Éndröd 290 éves

1962. május 1.

1977. május 1.

SPORT

Téli holtsezon a labdarúzásban

A Magyar Labdarúgó Szövetség Békés megyei területi igazgatósága szakmai támogatásával ez év január elején negyedik alkalommal került lebonyolításra a Kecskeméti Kft.- Békés Vármegyei Teremkupa. A megyei nagypályás labdarúgócsapatok három selejtező naptól plusz döntőből álló sorozat keretében mérték össze a tudásukat. Területi elven január 6-án és 7-én, Szeghalmon hat csoportban 24 együttes küzdött meg hat döntős helyért. Majd január 13-án újabb három csoport játszott a három továbbjutó helyért. Január 14-én a kilenc finalista csapat döntötte el a serleg sorsát már Orosházán a városi sportcsarnokban.

A döntő végig izgalmas csatákat hozott és végül az Orosházi MTK-ULE csapatának a neve került fel a serlegre, mint győztes csapat.

A Gyomaendrődi FC csapata január 7-én, az utolsó vasárnapi csoportban kezdte meg a szereplését a teremturnán. Ez a csoport is hasonlóan az előzőekhez igen szoros csatát hozott. Ebben a négyesben három gárda meccselt nagyot, a lelkes zsadányi fiatalokat a rutinszerzés és a bizonyítási vágy vezérelte. A náluk előrébb tartók kiélezett, időnként túlfűtött hangulatú összecsapásokat vívtak. A gyűródést a kaszaperi csapat bírta a legjobban, akik a mindent eldöntő Gyomaendrőd elleni csatájukat a sírból hozták vissza, így végül hibátlan teljesítménnyel nyerték az E-jelű csoportot, ezzel először lehettek finalisták a kupa történetében.

A csoport végeredménye:

Kaszaper FC	9 pont
Dobozi SE	6 pont
Gyomaendrődi FC	3 pont
Zsadányi KSE	0 pont

Az amatőr labdarúzásban a téli átigazolási időszak a felnőtt és valamennyi utánpótlás korosztályban is egységesen 2024. január 15-től 2024. február 14-én éjfélig tart. A téli átigazolásokról tudni kell, hogy az átdó sportszervezetnek is hozzá kell járulni a játékos klubváltásához egyébként az nem jön létre.

Egyelőre lassan lendül mozgásba a játékos piac a viharsarki labdarúzásban, csak csordogálnak a klubváltásról szóló hírek az egyesületek háza tájáról.

A Gyomaendrődi FC csapata eddig egy középpályást igazolt. A szarvasi nevelésű Molen Róbert Dominik átadásáról egyeztek meg a csapatok, aki a Jász-Nagykun Szolnok Megyei I. osztályú Kunszentmártoni TE gárdáját hagyja el, és teszi át székhelyét Gyomaendrődre.

Fülöp Zoltán

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEL
EGYÜTTESOK SZÖVETSÉGE – KÓTA

MAGYAR KÓRUSOK NAPJA
DECEMBER 16

ELISMERŐ OKLEVELE

a
Gyomaendrődi Zenebarátok
Kamarakórus

és
Gecseiné Sárhegyi Nóra

karnagy részére

MAGYAR KÓRUSOK (HÓ)NAPJA 2023

Kodály Zoltán születésnapja alkalmából
rendezett hangversenysorozaton
való sikeres részvételért.

2023. december 22.

KOCISIS ZOLTÁN
a KÓTA elnöke

MINDSZENTY ZSUSZANNA
a Művészeti Bizottság mb. elnöke

Szerkesztőségünk szeretettel gratulál a Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórusának, valamint Gecseiné Sárhegyi Nóra karnagynak! További sok sikereket kívánunk!

METAL STOP
KERÉKPÁRÜZLET ÉS
ÉPÜLETGÉPÉSZET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények,
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- ZÁRTSZELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSA-
TORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!
- kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Hítellehetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!